

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

5. ožujka 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Državne potpore – Državno jamstvo vezano za zajam – Odluka 2011/346/EU – Pitanja o valjanosti – Dopuštenost – Članak 107. stavak 1. UFEU-a – Obrazloženje – Utjecaj na trgovinu između država članica – Članak 107. stavak 3. točka (b) UFEU-a – Ozbiljan poremećaj gospodarstva države članice“

U predmetu C-667/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal do Comércio de Lisboa (Portugal), odlukom od 17. listopada 2013., koju je Sud zaprimio 16. prosinca 2013., u postupku

Estado português

protiv

Banco Privado Português SA, u likvidaciji,

Massa Insolvente do Banco Privado Português SA,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, K. Lenaerts (izvjestitelj), potpredsjednik Suda, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev i J. L. da Cruz Vilaça, suci,

nezavisni odvjetnik: P. Cruz Villalón,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Banco Privado Português SA, u likvidaciji, i Massa Insolvente do Banco Privado Português SA, M. Ferreira Santos i R. Leandro Vasconcelos, *advogadas*,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i A. Cunha, u svojstvu agenata, uz asistenciju M. Pene Machetea i G. Reina Piresa, *advogados*,
- za Europsku komisiju, M. França i L. Flynn te M. Afonso, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez njegova mišljenja,

* Jezik postupka: portugalski

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se, s jedne strane, na valjanost Odluke Komisije 2011/346/EU od 20. srpnja 2010. o državnoj potpori C 33/09 (ex NN 57/09, ex CP 191/09) koju je Portugal dodijelio u obliku državnog jamstva u korist BPP-a (SL 2011., L 159, str. 95.) i, s druge strane, na tumačenje članka 14. stavaka 1. i 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka [108. UFEU-a] (SL L 83, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 16.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Estado português (portugalska država), s jedne strane, te Banco Privado Português SA (u daljnjem tekstu: BPP), u likvidaciji, i Massa Insolvente do Banco Privado Português SA (skupina vjerovnika BPP-a), s druge strane, povodom upisa tražbine te države u pasivu likvidacije u iznosu od 24 462 921,24 eura, uvećano za dugovane kamate, što predstavlja iznos povrata potpore koju je nezakonito dodijelio BPP-u kada je zajmu u iznosu od 450 milijuna eura dodao državno jamstvo u korist te banke (u daljnjem tekstu: jamstvo).

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba br. 659/1999

- 3 Članak 1. točka (f) Uredbe br. 659/1999 definira nezakonitu potporu kao novu potporu čija je primjena u suprotnosti s člankom 108. stavkom 3. UFEU-a.
- 4 Članak 14. te uredbe, naslovljen „Povrat potpore“, određuje:

„1. U slučaju kada se u slučajevima nezakonite potpore donesu negativne odluke, Komisija donosi odluku kojom se od dotične države članice zahtijeva da poduzme sve potrebne mjere kako bi od korisnika povukla sredstva potpore (dalje u tekstu ‚odluka o povratu potpore‘). Komisija ne smije zahtijevati povrat sredstava potpore ako bi to bilo u suprotnosti s općim načelima prava [Unije].

2. Iznos potpore koji se treba vratiti u skladu s odlukom o povlačenju uključuje i kamatu po odgovarajućoj stopi koju odredi Komisija. Kamata se naplaćuje počevši od dana kada je nezakonita potpora stavljena na raspolaganje korisniku do dana povrata njezinog iznosa.

3. Ne dovodeći u pitanje bilo koju odluku Suda [Europske unije] donesenu u skladu s člankom [185. UFEU-a], povrat potpore izvršava se bez odgađanja i u skladu s postupcima predviđenim nacionalnim pravom dotične države članice, pod uvjetom da isti omogućavaju neposredno i stvarno izvršenje odluke Komisije. U tu svrhu i u slučaju pokretanja postupka pred domaćim sudom, dotična država članica poduzima sve neophodne korake koji joj stoje na raspolaganju u okviru njezinog pravnog sustava, uključujući i privremene mjere, i ne dovodeći pri tom u pitanje pravo [Unije].“

Odluka od 13. ožujka 2009.

- 5 Odlukom C(2009) 1892 *final* od 13. ožujka 2009. o državnoj potpori NN 71/08 – Portugal, Auxílio estatal ao Banco Privado Português – BPP (SL C 174, str. 1., u daljnjem tekstu: Odluka od 13. ožujka 2009.) Komisija je, na temelju hitne mjere, odlučila ne izjaviti prigovore u odnosu na državnu potporu koju je dodijelio Estado português u obliku jamstva, pokrivajući zajam od 450 milijuna eura koji je

BPP-u odobrilo šest portugalskih banaka 5. prosinca 2008. To je jamstvo odobreno na temelju članka 87. stavka 3. točke (b) UEZ-a, koji je postao članak 107. stavak 3. točka (b) UFEU-a, za razdoblje od šest mjeseci, odnosno do 5. lipnja 2009.

6 Iz uvodne izjave 34. te odluke proizlazi da ocjena potpore koju je dala Komisija nije dovela u pitanje onu koju bi provela da je mjera bila produljena preko roka iz prethodne točke.

7 Uvodna izjava 39. navedene odluke propisuje:

„Unatoč velikoj vrijednosti ponuđenih jamstava, povrat jamstva [...] nastavlja biti bitno niži od onog što bi se uobičajeno smatralo prikladnim u slučaju banaka u poteškoćama. Komisija smatra da bi taj povrat iznimno mogao biti ocijenjen prikladnim u svrhu osiguranja preživljavanja [BPP-a], i to međutim samo za kratko razdoblje spašavanja. Nadalje, prihvaćanje te razine povrata uvjetovano je podnošenjem plana restrukturiranja. Komisija očekuje da se troškovi javne intervencije u korist BPP-a dugoročno odraze u planu restrukturiranja kojim se želi ponovno uspostaviti [n]jegova održivost [...] i da učinak na tržišno natjecanje odobrene potpore bude uzet u obzir u okviru kompenzacijskih mjera. U tom kontekstu, Komisija podsjeća na i pozitivno ocjenjuje obavezu portugalskih vlasti da podnesu plan restrukturiranja u roku od šest mjeseci računajući od dana dodjele mjere potpore [BPP-u], odnosno do 5. lipnja 2009.“

8 Komisija u uvodnoj izjavi 41. Odluke od 13. ožujka 2009. podsjeća da joj svako eventualno produljenje potpore, čije je trajanje ograničeno na šest mjeseci, mora biti dostavljeno radi odobrenja.

Odluka 2011/346

9 Uvodne izjave 9., 12., 13. i 19. do 24. Odluke 2011/346 glase kako slijedi:

„(9) BPP je financijska ustanova sa sjedištem u Portugalu, koja pruža usluge upravljanja imovinom, savjetovanja poduzetnika i kapitalnog ulaganja [...]. BPP djeluje u Portugalu, Španjolskoj i u manjoj mjeri u Brazilu i Južnoj Africi.

[...]

(12) BPP je 24. studenoga 2008. obavijestio portugalsku središnju banku („Portugalsku banku“) da je u opasnosti da neće biti u mogućnosti ispuniti svoje platne obaveze. Stoga je BPP-u odobreno da obustavi sve svoje isplate od 1. prosinca 2008.

(13) BPP je 5. prosinca 2008. primio zajam od 450 milijuna [eura], popraćen jamstvom [...]. Zajam i jamstvo odnose se samo na elemente pasive upisane u bilancu BPP-a na dan 24. studenoga 2008., pri čemu je zajam trebao služiti samo isplati deponenata i drugih vjerovnika a ni u kojem slučaju pokrivanju dugova drugih subjekata grupe.

[...]

(19) U okviru Komisijina ispitivanja mjere potpore za spašavanje, Portugal se obvezao podnijeti plan restrukturiranja BPP-a u roku od šest mjeseci računajući od intervencije države (odnosno najkasnije 5. lipnja 2009.).

(20) U svojoj Odluci od 13. ožujka 2009. Komisija je dopustila mjeru za razdoblje od šest mjeseci računajući od dodjele jamstva [...], odnosno do 5. lipnja 2009. Komisija je također smatrala da je podnošenje plana restrukturiranja za 5. lipanj 2009. bilo neophodno s obzirom na izuzetno nisku razinu povrata.

- (21) U svrhu produljenja jamstva preko početnog trajanja od šest mjeseci, portugalska tijela su se obvezala uputiti Komisiji posebnu obavijest.
- (22) Portugal nije poštovao gore navedene obveze.
- [...]
- (23) Elektroničkom porukom od 23. lipnja 2009., Portugal je obavijestio Komisiju o svojoj odluci da produlji jamstvo [...] za razdoblje od šest mjeseci (rješenje br. 13364-A/2009 Ministarstva financija od 5. lipnja 2009.). Međutim Portugal nije obavijestio Komisiju o tom produljenju niti je tražio njezin pristanak.
- (24) Budući da je ta mjera odobrena odlukom Komisije samo do 5. lipnja 2009., potpora spašavanju postala je nezakonita 6. lipnja 2009.“
- 10 Kada se radi o kvalifikaciji jamstva kao „državne potpore“ u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, uvodne izjave 57. do 60. Odluke 2011/346 propisuju:
- „(57) Kako je bilo [...] utvrđeno u Odluci od 13. [ožujka] 2009. [...], jamstvo [...] je omogućilo BPP-u da stekne zajam po povoljnijim financijskim uvjetima od onih koje bi uobičajeno dobio od drugih poduzetnika na tržištu u istim okolnostima, ako bi, kako su priznale portugalske vlasti, takvi zajmovi uopće bili dostupni. U tom pogledu, Odlukom [od 13. ožujka 2009.] već je bilo utvrđeno da je naknada od 20 baznih bodova bila znatno niža od razine koja proizlazi iz primjene preporuke Europske središnje banke od 20. listopada 2008. Unatoč visokoj razini založnog prava Komisija je zaključila da je naknada jamstva [...] bila mnogo niža od razine koja se općenito smatra prikladnom za banke u poteškoćama. Ta razina naknade smatrala se prikladnom samo za fazu spašavanja pod uvjetom da se iznese plan restrukturiranja do 5. lipnja 2009.
- (58) Suprotno drugim ustanovama iz bankarskog sektora kojima nije odobreno nikakvo jamstvo [...], BPP je primio gospodarsku korist u mjeri u kojoj je naknada koja se odnosi na jamstvo [...] bila vidljivo niža od tržišne razine.
- (59) Argument portugalskih vlasti prema kojem je BPP prestao biti [aktivan] na tržištu 1. prosinca 2008. nije dopušten. S obzirom na to da je Portugalska banka povukla bankarsku licenciju BPP-u tek 15. travnja 2010., BPP je mogao kratkotrajno ući ili vratiti se na tržište. Naime planovi za spašavanje BPP-a bili su izneseni između prosinca 2008. i travnja 2009., što pokazuje potencijal banke da nastavi obavljati ekonomsku djelatnost zahvaljujući mjeri potpore spašavanju. Uzimajući u obzir aktivnosti BPP-a i njegov položaj na domaćim i međunarodnim financijskim tržištima, ta bi prednost mogla utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu između država članica u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Tek je 15. travnja 2010., na datum povlačenja bankarske licencije, nestao rizik da se BPP vrati na tržište i bude u mogućnosti utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu između država članica.
- (60) Uzimajući u obzir prethodno rečeno, Komisija je zaključila da je jamstvo [...] pribavilo BPP-u ekonomsku prednost putem javnih izvora pripisivih portugalskoj državi. Ta prednost može iskriviti tržišno natjecanje i trgovinu između država članica u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a. Predmetna mjera stoga predstavlja državnu potporu.“

- 11 Što se tiče ispitivanja spojivosti potpore s unutarnjim tržištem, uvodne izjave 65., 67., 68. i 70. do 72. te odluke sastavljene su na sljedeći način:
- „(65) Komisija je već priznala da aktualna financijska kriza može izazvati ozbiljan poremećaj gospodarstva jedne države članice i da se može smatrati da mjere podrške bankama tu situaciju mogu ispraviti. Ta je analiza potvrđena u [priopćenju Komisije – Primjena pravila u području državnih potpora na mjere donesene u odnosu na financijske institucije u kontekstu svjetske financijske krize (SL 2008., C 270, str. 8., u daljnjem tekstu: bankarsko priopćenje)]. [...]
- [...]
- (67) Uz činjenicu da nije podnio plan restrukturiranja, unatoč višestrukim pozivima te čak i nalogu da pruži informacije [...] Portugal je produžio jamstvo dva puta a da o tome nije prethodno obavijestio Komisiju niti tražio njezino dopuštenje.
- (68) [...] Odluka od [13. ožujka 2009.] uvjetuje dozvolu jamstva [...] poštovanjem obveze portugalskih vlasti da podnesu plan restrukturiranja u roku od šest mjeseci. Međutim portugalske vlasti nisu poštovale tu obvezu.
- [...]
- (70) Što se tiče obveze podnošenja plana restrukturiranja [...], činjenica jest da [taj] plan [...] nije bio podnesen u roku određenom u Odluci [od 13. ožujka 2009.] i da, stoga, uvjet kojem je podvrgnuta dozvola za mjeru potpore nije bio poštovan.
- (71) Slijedi da je naknada jamstva bila niža od razine koja se uobičajeno zahtijeva bankarskim priopćenjem kako bi se smatralo da je potpora spojiva i da je Komisija odobrila tu razinu naknade u svojoj Odluci [od 13. ožujka 2009.] samo pod uvjetom da Portugal podnese plan restrukturiranja ili likvidacije, što bi omogućilo da se na prikladan način ograniči iskrivljenje tržišnog natjecanja. S obzirom na to da nikakav plan takve prirode nije bio podnesen do 5. lipnja 2009., Komisija je zaključila da su jamstvo [...] kao i njegovo produljenje nakon 5. lipnja 2009. nespojivi s unutarnjim tržištem.
- (72) Iako Portugal nije podnio plan restrukturiranja BPP-a, portugalske vlasti su prenijele informacije o tome da će postupak likvidacije pokrenut 15. travnja 2010. povlačenjem bankarske licencije BPP-a dovesti do njegove likvidacije. Nadalje, dioničarima BPP-a neće biti dodijeljena nikakva odšteta koja bi bila veća od iznosa koji bi eventualno proizlazili iz samog postupka likvidacije. Na tom temelju, Komisija smatra da u budućnosti neće postojati rizik iskrivljavanja tržišnog natjecanja povezan s BPP-om. Međutim, taj zaključak ne rješava pitanje nespojivosti potpore koju je Portugal dodijelio između 5. prosinca 2008. i 15. travnja 2010.“
- 12 Članak 1. Odluke 2011/346 proglašava da je „[d]ržavna potpora koja proizlazi iz jamstva povezanog sa zajmom od 450 milijuna [eura], koju je Portugal dodijelio nezakonito, kršeći članak 108. stavak 3. [UFEU-a], u korist [BPP-a] [...] nespojiva s unutarnjim tržištem“.
- 13 U skladu s člankom 2. stavkom 1. te odluke „Portugal je dužan povratiti potporu od korisnika iz članka 1.“
- 14 Članak 3. stavak 1. navedene odluke propisuje da je „povrat potpore iz članka 1. trenutačan i učinkovit“ .

Portugalsko pravo

- 15 Članak 91. stavak 2. Zakona o insolventnosti i spašavanju poduzeća (Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas), odobrenim Dekret-zakonom br. 53/2004 od 18. ožujka 2004. (u daljnjem tekstu: CIRE), propisuje:

„Svaka obveza koja još nije potraživa na datum proglašenja insolventnosti za koju se ne duguju zatezne kamate ili za koje se duguju kamate niže od zakonskih kamata, smatra se smanjenom na iznos koji, ako se uveća za kamate izračunate na taj iznos po zakonskoj stopi ili po stopi koja je jednaka razlici između zakonske stope i ugovorne, za razdoblje dospijeca roka, odgovarao bi iznosu predmetne obveze.“

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 16 Estado portugûs je 9. rujna 2010. podnio zahtjev pred sudom koji je uputio zahtjev na temelju odredaba CIRE-a, radi upisa i priznanja njegove tražbine koja proizlazi iz povrata naloženog Odlukom 2011/346 u pasivu likvidacije.
- 17 Pred sudom koji je uputio zahtjev Massa Insolvente do Banco Privado Portugûs SA prigovorila je tom zahtjevu ističući da je Odluka 2011/346 privatnoga karaktera i da stoga lišava tražbinu Estada portugûs svakog pravnog temelja.
- 18 Zbog toga su tuženici u glavnom postupku 9. rujna 2011. podnijeli tužbu pred Općim sudom Europske unije radi poništenja Odluke 2011/346, koju je taj sud odbio 12. prosinca 2014. (presuda Banco Privado Portugûs i Massa Insolvente do Banco Privado Portugûs/Komisija, T-487/11, EU:T:2014:1077).
- 19 U međuvremenu, zbog postupka u tijeku pred Općim sudom, sud koji je uputio zahtjev prekinuo je postupak do donošenja odluke koja potvrđuje ili poništava zakonitost Odluke 2011/346. Estado portugûs je međutim podnio žalbu protiv te odluke o prekidu postupka pred Tribunal da Relação de Lisboa (žalbeni sud u Lisabonu), koji je naložio nastavak postupka navodeći mogućnost da sud koji je uputio zahtjev Sudu uputi zahtjev za prethodnu odluku.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev izrazio je sumnje u valjanost Odluke 2011/346. Kao prvo, što se tiče kvalifikacije jamstva kao „državne potpore“ u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, taj sud podsjeća da uvjeti primjene te odredbe ne predviđaju da predmetne mjere trebaju samo moći utjecati na trgovinu između država članica, već da zaista utječu. Međutim obrazloženja Odluke 2011/346 ne dopuštaju zaključak da je Komisija utvrdila da je jamstvo zaista utjecalo na trgovinu između država članica. Osim toga, prema navedenom sudu, činjenice ne omogućavaju nužno zaključak o postojanju takvog utjecaja. Taj sud u tu svrhu podsjeća da je, kao što i proizlazi iz uvodne izjave 77. Odluke 2011/346, jamstvo dodijeljeno BPP-u kako bi pokrilo zajam koji je korišten kako bi se isplatilo vjerovnike čije su tražbine bile dospjele ili čije kreditne linije su uskoro dospijevale i da je BPP prestao djelovati na tržištu od 1. prosinca 2008.
- 21 Kao drugo, što se tiče procjene o spojivosti potpore, sud koji je uputio zahtjev podsjeća da je Odlukom od 13. ožujka 2009. zaključeno da se jamstvo može smatrati spojivim s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a za razdoblje od šest mjeseci počevši od datuma na koji je navedeno jamstvo bilo pruženo, odnosno od 5. prosinca 2008., do 5. lipnja 2009., pri čemu povreda svojih financijskih obveza BPP-a može imati teške negativne posljedice za portugalski financijski sektor. Sukladno Odluci 2011/346, Komisija je međutim zaključila da je potpora nespojiva s obzirom na to da Estado portugûs nije podnio plan restrukturiranja prije isteka ranije navedenog roka od šest mjeseci, na kojem se temeljilo odobrenje mjere potpore. Sud koji je uputio zahtjev smatra da Odluka 2011/346 ne navodi razloge zbog kojih činjenica da Estado portugûs nije podnio plan restrukturiranja BPP-a utječe na zaključak o spojivosti predmetne potpore iz Odluke od 13. ožujka 2009., osobito za vrijeme razdoblja od 5. prosinca 2008. do 5. lipnja 2009.

- 22 Kao treće, prema sudu koji je uputio zahtjev postoji proturječnost između obrazloženja Odluke 2011/346 kao i između obrazloženja i njezine izreke, u pogledu trenutka od kojeg se jamstvo smatra nezakonitim. Naime iz uvodne izjave 24. te odluke proizlazi da je potpora postala nezakonitom 6. lipnja 2009. Uvodna izjava 72. navedene odluke međutim navodi da je potpora postala nespojiva s unutarnjim tržištem između 5. prosinca 2008. i 15. travnja 2010. Što se tiče izreke Odluke 2011/346, proglašavala je samo da je potpora nespojiva s unutarnjim tržištem. Pitanje trenutka od kojeg navedeno jamstvo treba smatrati nezakonitim određuje izračun iznosa potpore.
- 23 Konačno, kao četvrto, sud koji je uputio zahtjev ističe da primjena članka 91. stavka 2. CIRE-a u ovom slučaju može uzrokovati smanjenje iznosa koji bi bio vraćen Estado português. Stoga bi valjalo utvrditi sprječava li članak 14. Uredbe br. 659/1999 to da, ako svi uvjeti budu ispunjeni, iznos koji treba dobiti država može biti smanjen primjenom članka 91. stavka 2. CIRE-a.
- 24 U tim je okolnostima Tribunal do Comércio de Lisboa (trgovački sud u Lisabonu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća četiri prethodna pitanja:
- „1. Nedostaje li Odluci [2011/346] obrazloženje s obzirom na to da:
- a) ne navodi razlog zbog kojeg državno jamstvo koje je izdao Portugal utječe na trgovinu između država članica;
 - b) ne objašnjava zašto je potpora koja je dodijeljena u obliku jamstva – a za koju se prvotno smatralo da je obuhvaćena člankom 107. stavkom 3. UFEU-a – sada proglašena nespojivom s [unutarnjim] tržištem?
2. Sadrži li Odluka [2011/346] proturječnost između obrazloženja i izreke u pogledu trenutka od kada se [potpora] smatra nezakonitom: 5. prosinca 2008. ili 5. lipnja 2009.?
3. Je li Odluka [2011/346] suprotna odredbama članka 107. stavka 1. UFEU-a utoliko što dodijeljena potpora nije utjecala na trgovinu između država članica, osobito uzimajući u obzir krajnji cilj zajma i način na koji je ustvari korišten te činjenicu da korisnik od 1. prosinca 2008. više ne obavlja svoju djelatnost?
4. Je li Odluka [2011/346] protivna odredbama članka 107. stavka 3. UFEU-a utoliko što je potpora namijenjena otklanjanju ozbiljnih poremećaja u gospodarstvu države članice i je li, zbog toga, u skladu s [unutarnjim] tržištem?“
- 25 Podredno, Tribunal do Comércio de Lisboa postavlja još sljedeće pitanje tumačenja:

„Predstavlja li članak 14. stavci 1. i 2. Uredbe (EZ) br. 659/1999 prepreku tome da se smanjenje iznosa za koji treba provesti povrat primijeni u ovom slučaju, ako se sama odredba na nediskriminirajući način primjenjuje na sve vjerovnike insolventnog društva?“

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

- 26 Zahtjev za prethodnu odluku sadrži pet pitanja, od kojih se prva četiri pitanja odnose na valjanost Odluke 2011/346, a peto na tumačenje članka 14. stavka 1. i 2. Uredbe br. 659/1999. Odvojeno valja ispitati dopuštenost, s jedne strane, prvih četiriju pitanja i, s druge strane, petog pitanja.

O dopuštenosti pitanja koja se odnose na valjanost Odluke 2011/346

- 27 Portugalska vlada iznosi da su pitanja koja se odnose na valjanost Odluke 2011/346 nedopuštena. Kada upućuje na presudu TWD Textilwerke Deggendorf (C-188/92, EU:C:1994:90), ta vlada tvrdi da, s obzirom na to da nije podnio tužbu za poništenje pred Općim sudom, Odluka je postala konačna u odnosu na njega, tako da njezina valjanost više nije mogla biti dovedena u pitanje pred nacionalnim sudom. Osim toga, Odluka 2011/346 nije bila predmet zahtjeva za suspenziju primjene. Ona bi stoga trebala biti izvršena na način koji bi omogućio trenutačni i učinkovit povrat potpore.
- 28 U tom pogledu, treba podsjetiti da je u svojoj presudi TWD Textilwerke Deggendorf (EU:C:1994:90, t. 17.) Sud odlučio da je isključena mogućnost da korisnik potpore koja je predmet odluke Komisije upućene samo državi članici iz koje je taj korisnik, koji je nesumnjivo mogao pobijati tu odluku i koji je propustio obvezni rok predviđen u tom pogledu u članku 263. stavku 6. UFEU-a, uspješno dovede u pitanje zakonitost te odluke pred nacionalnim sudovima (vidjeti također presude Nachi Europe, C-239/99, EU:C:2001:101, t. 30. i Lucchini, C-119/05, EU:C:2007:434, t. 55.). Sud je naime smatrao da bi donijeti suprotno rješenje značilo priznati korisniku potpore mogućnost da zaobiđe konačnost, koja se sukladno načelu pravne sigurnosti mora dati odluci nakon isteka roka za žalbu (presuda Nachi Europe, EU:C:2001:101, t. 30. i navedena sudska praksa).
- 29 Situacija na kojoj se temelji ta sudska praksa ne odgovara onoj koja je predmet glavnog postupka. Naime, ne može se smatrati da korisnik potpore koja je predmet tog posljednjeg predmeta, koji je podnio tužbu za poništenje Odluke 2011/346 pred Općim sudom u roku koji je određen člankom 263. stavkom 6. UFEU-a, koja je dovela do presude Banco Privado Português i Massa Insolvente do Banco Privado Português/Komisija (EU:T:2014:1077), želi zaobići konačnost koju se daje toj odluci zato što osporava njezinu valjanost pred sudom koji je uputio zahtjev.
- 30 Osim toga, budući da je rješenje koje je usvojio Sud u točki 18. presude TWD Textilwerke Deggendorf (EU:C:1994:90) utemeljeno na riziku da se zaobiđe konačnost akta Unije, ono se ne primjenjuje u odnosu na stranku koja se poziva na nezakonitost nekog akta Europske unije pred nacionalnim sudom premda je nesumnjivo mogla podnijeti tužbu za poništenje na temelju članka 263. UFEU-a protiv tog akta, ali je to propustila učiniti u propisanim rokovima. Stoga, okolnost da Estado português, koji ne osporava zakonitost Odluke 2011/346 pred nacionalnim sudom, nije podnio tužbu za poništenje te odluke nije relevantna za ocjenu dopuštenosti pitanja koja se odnose na valjanost navedene odluke.
- 31 Konačno, iz presude TWD Textilwerke Deggendorf (EU:C:1994:90) ne proizlazi da je dopuštenost prethodnog pitanja koje se odnosi na valjanost akta Unije podređena činjenici da je taj akt bio predmet suspenzije primjene na temelju članka 278. UFEU-a. Ta presuda se ne odnosi naime na izvršnost akta Unije čija je valjanost dovedena u pitanje, već se temelji na riziku da se zaobiđe njegova konačnost.
- 32 Stoga su prva četiri pitanja koja se odnose na valjanost Odluke 2011/346 dopuštena.

Dopuštenost pitanja koje se odnosi na tumačenje članka 14. stavaka 1. i 2. Uredbe br. 659/1999

- 33 Prema Komisiji, odluka o upućivanju prethodnog pitanja ne obrazlaže relevantnost tog pitanja. Ona stoga smatra da je ono nedopušteno.
- 34 U tom pogledu, valja podsjetiti da je prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, u okviru suradnje između njega i nacionalnih sudova uspostavljene u članku 267. UFEU-a, samo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji treba preuzeti odgovornost za sudske odluke koje će se donijeti da ocijeni, s obzirom na posebnosti predmeta, kako potrebu za prethodnom odlukom da bi mogao donijeti svoju odluku tako i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Stoga, čim se postavljena pitanja

odnose na tumačenje prava Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku (vidjeti osobito presudu Kamberaj, C-571/10, EU:C:2012:233, t. 40. i navedenu sudsku praksu te rješenje Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit, C-24/13, EU:C:2014:40, t. 39.).

- 35 Međutim, na Sudu je da ispita uvjete u kojima je pred njim nacionalni sud pokrenuo postupak kako bi provjerio svoju nadležnost. Naime, duh suradnje koji treba vladati u okviru postupka povodom prethodnog pitanja implicira da, sa svoje strane, nacionalni sud poštuje funkciju koja je povjerena Sudu, a to je da pridonosi provedbi pravde u državama članicama, a ne da iznosi savjetodavna mišljenja o općim ili hipotetskim pitanjima (vidjeti presudu Kamberaj, EU:C:2012:233, t. 41. i navedenu sudsku praksu te rješenje Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit, EU:C:2014:40, t. 40.).
- 36 U tom pogledu, odbijanje zahtjeva za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud moguće je samo ako je očigledno da traženo tumačenje prava Unije nije ni u kakvoj vezi s činjeničnim stanjem ili predmetom spora, ako je problem hipotetske naravi ili Sud ne raspolaže potrebnim činjeničnim ili pravnim elementima kako bi mogao dati koristan odgovor na postavljena pitanja (vidjeti presudu Kamberaj, EU:C:2012:233, t. 42. i navedenu sudsku praksu te rješenje Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit, EU:C:2014:40, t. 41.).
- 37 U ovom slučaju, sud koji je uputio zahtjev od suda traži tumačenje članka 14. stavaka 1. i 2. Uredbe br. 659/1999 kako bi mogao ocijeniti sukladnost članka 91. stavka 2. CIRE-a s njezinim odredbama.
- 38 Međutim, nijedan drugi element spisa koji je podnesen Sudu ne pokazuje da je članak 91. stavak 2. CIRE-a primjenjiv na glavni postupak. Navedena odredba se zapravo odnosi na tražbine koje još nisu potražive na „datum proglašenja insolventnosti za [koje] zatezne kamate nisu dospjele ili za [koje] se dujuju kamate niže od zakonske kamatne stope“.
- 39 Međutim, tražbina Estada portuguéz koja je predmet glavnog postupka bila je potraživa prije otvaranja postupka likvidacije BPP-a, 15. travnja 2010. Naime, kao što se podsjeća u točki 24. Odluke 2011/346, državna potpora koja je predmet glavnog postupka trebala se u svakom slučaju smatrati nezakonitom sukladno članku 108. stavku 3. UFEU-a od 6. lipnja 2009., s obzirom na to da je Odluka od 13. ožujka 2009. tu potporu proglasila spojivom s unutarnjim tržištem samo za razdoblje od šest mjeseci, odnosno do 5. lipnja 2009.
- 40 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev izražava se tek u hipotetskim izrazima o primjenjivosti članka 91. stavka 2. CIRE-a u glavnom postupku.
- 41 U tim okolnostima valja smatrati da se peto prethodno pitanje ne odnosi na tumačenje prava Unije koje je objektivno potrebno za odluku koju nacionalni sudac treba donijeti (vidjeti rješenja Abt i dr., C-194/10, EU:C:2011:182, t. 37. te Dél-Zempléni Nektár Leader Nonprofit, EU:C:2014:40, t. 44.).
- 42 Stoga je peto prethodno pitanje, koje se odnosi na tumačenje članka 14. stavaka 1. i 2. Uredbe br. 659/1999, nedopušteno.

O meritumu

Prvi dio prvog pitanja i treće pitanje

- 43 Svojim pitanjima, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev pita s jedne strane je li kvalifikacija jamstva kao „državne potpore“ u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a dovoljno obrazložena s obzirom na to da Odluka 2011/346 ne naznačuje razlog zbog kojeg to jamstvo utječe na trgovinu između država članica. S druge strane, taj sud želi znati je li Komisija mogla pravilno utvrditi da jamstvo utječe na tu trgovinu u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, s obzirom na cilj zajma na koji se to jamstvo odnosi i na činjenicu da BPP više nije obavljao svoju djelatnost od 1. prosinca 2008.

- 44 Kao što proizlazi iz ustaljene sudske prakse Suda, obrazloženje koje zahtijeva članak 296. UFEU-a treba prilagoditi prirodi predmetnog akta te treba jasno i nedvosmisleno iznijeti obrazloženje institucije – autora akta kako bi se zainteresiranima omogućilo da se upoznaju s opravdanjima poduzete mjere, a nadležnom sudu da izvrši svoj nadzor (presuda Nuova Agricast, C-390/06, EU:C:2008:224, t. 79. i navedena sudska praksa).
- 45 Budući da kvalificiranje „državnom potporom“ u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a zahtijeva da svi uvjeti iz te odredbe budu ispunjeni (presude Komisija/Deutsche Post, C-399/08 P, EU:C:2010:481, t. 38. i navedena sudska praksa te Ministerio de Defensa i Navantia, C-522/13, EU:C:2014:2262, t. 19.), odluka Komisije koja sadrži takvu kvalifikaciju mora izložiti razloge zbog kojih ta institucija smatra da predmetna državna mjera udovoljava svim navedenim uvjetima.
- 46 Kada se radi o pitanju je li Odluka 2011/346 dovoljno obrazložena u odnosu na uvjet utjecaja na trgovinu između država članica iz članka 107. stavka 1. UFEU-a, važno je podsjetiti da Komisija nije obvezatna dokazati da neka državna mjera ima stvarni utjecaj na trgovinu niti uostalom da stvarno iskrivljuje tržišno natjecanje. Ona je samo dužna ustanoviti da navedena mjera može proizvesti takve učinke (vidjeti u tom smislu presude Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, t. 54.; Cassa di Risparmio di Firenze i dr., C-222/04, EU:C:2006:8, t. 140.; Libert i dr., C-197/11 i C-203/11, EU:C:2013:288, t. 76. te Eventech, C-518/13, EU:C:2015:9, t. 65.).
- 47 U ovom slučaju valja reći da je Komisija navela elemente koji upućuju na to da prednost koju je dobio BPP može utjecati na trgovinu između država članica. Komisija u tu svrhu upućuje u uvodnoj izjavi 58. Odluke 2011/346 na jačanje položaja BPP-a u tržišnom natjecanju u odnosu na druge ustanove bankarskog sektora. U uvodnoj izjavi 59. navedene odluke podsjeća na aktivnosti BPP-a i njegov položaj na domaćim i međunarodnim financijskim tržištima. Uvodna izjava 9. iste odluke navodi da je BPP aktivan u dvije države članice i pruža usluge upravljanja imovinom, savjetovanja poduzetnika i kapitalnog ulaganja.
- 48 S obzirom na sudske prakse navedenu u točkama 44. do 46. ove presude, treba utvrditi da je Odluka 2011/346 dovoljno obrazložena jer jasno i nedvosmisleno iznosi razlog zbog kojeg je institucija – autor akta u točki 60. Odluke 2011/346 smatrala da je uvjet vezan za utjecaj na trgovinu između država članica, u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, u ovom slučaju provjeren.
- 49 Što se tiče pitanja je li Komisija mogla pravilno utvrditi da je jamstvo utjecalo na trgovinu između država članica u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, iz točke 46. ove presude proizlazi da je u svrhu kvalifikacije nacionalne mjere kao „državne potpore“ dovoljno ispitati može li ta mjera utjecati na trgovinu između država članica.
- 50 U tom pogledu, valja istaknuti da svrha zajma za koji je jamstvo bilo vezano, koji je, kao što proizlazi iz uvodne izjave 13. Odluke 2011/346, mogao služiti samo za isplatu deponenata i drugih vjerovnika BPP-a, ne sprečava mogućnost da jamstvo utječe na trgovinu između država članica.
- 51 Naime, što se tiče kriterija utjecaja na trgovinu između država članica, ocijenjeno je da kada potpora koju dodijeli država članica ojača položaj jednog poduzetnika u odnosu na druge konkurentne poduzetnike u trgovini između država članica, treba smatrati da potpore utječu na potonje. U tom pogledu, okolnost da je gospodarski sektor poput onog financijskih usluga bio predmet važnog procesa liberalizacije na razini Unije, naglašavajući konkurentnost koja je mogla proizići već i iz slobodnoga kretanja kapitala predviđenog Ugovorom, takve je naravi da može karakterizirati stvarni ili potencijalni učinak potpora na trgovinu između država članica (vidjeti u tom smislu presudu Cassa di Risparmio di Firenze i dr., EU:C:2006:8, t. 141., 142. i 145., prva rečenica).
- 52 Jamstvo je dodijelilo prednost BPP-u koji je mogao, kako proizlazi iz uvodne izjave 57. Odluke 2011/346, dobiti zajam pod boljim financijskim uvjetima od onih koje bi normalno dobio od drugih poduzetnika na tržištu u istim okolnostima, ako bi takvi zajmovi uopće bili dostupni. U tim

okolnostima uvodna izjava 59. pravilno utvrđuje da navedena prednost može utjecati na trgovinu između država članica s obzirom na aktivnosti BPP-a i njegov položaj na domaćim i međunarodnim tržištima. Naime, kako iznosi Komisija, bez injekcije kapitala koja se mogla ostvariti zahvaljujući jamstvu, klijenti BPP-a bi vjerojatno izabrali konkurentsku banku od trenutka kada je BPP pokazao znakove financijskih poteškoća.

- 53 Navodni prestanak trgovinske djelatnosti BPP-a nije takav da bi opovrgnuo to utvrđenje Komisije iz uvodne izjave 59. Odluke 2011/346.
- 54 Zaista, kad bi se i pretpostavilo da je taj prestanak djelatnosti bio utvrđen, BPP je mogao do povlačenja svoje bankarske licencije 15. travnja 2010. ponovno početi sa svojom uobičajenom trgovinskom aktivnošću. Stoga je Komisija u uvodnoj izjavi 59. Odluke 2011/346 pravilno utvrdila da je tek 15. travnja 2010. nestao svaki rizik da se BPP vrati na tržište i posljedično utječe na trgovinu između država članica.
- 55 Iz toga slijedi da ispitivanje prvog dijela prvog pitanja i trećeg pitanja nije otkrilo nikakav element koji bi mogao utjecati na valjanost Odluke 2011/346.

Drugi dio prvog pitanja i drugo pitanje

- 56 Sud koji je uputio zahtjev pita sadrži li Odluka 2011/346 nedostatak obrazloženja s obzirom na to da je potpora koja je prvotno bila proglašena spojivom s unutarnjim tržištem u toj odluci bila proglašena nespojivom s njim. Nadalje, pita se o tome nije li navedena odluka osnovana na kontradiktornim razlozima utoliko što iznosi, s jedne strane, u uvodnoj izjavi 24. da je potpora postala nezakonita od 6. lipnja 2009. i, s druge strane, u uvodnim izjavama 71. i 72. da tu potporu treba smatrati nespojivom s unutarnjim tržištem od 5. prosinca 2008.
- 57 U tom smislu, valja podsjetiti da članak 108. stavak 3. prva rečenica UFEU-a na teret država članica uspostavlja obvezu obavještanja o projektima koji uvode ili mijenjaju potpore. Sukladno posljednjoj rečenici te odredbe, država članica koja želi dodijeliti potporu ne može provesti predviđene mjere prije nego što navedeni postupak završi konačnom odlukom Komisije. Zabranom predviđenom navedenom odredbom želi se zajamčiti da učinci potpore ne nastanu prije nego što je Komisija imala razuman rok da detaljno ispita projekt i po potrebi pokrene postupak predviđen u stavku 2. iste odredbe (vidjeti u tom smislu presude France/Komisija, C-301/87, EU:C:1990:67, t. 17. te CELF et ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, t. 33. do 36.).
- 58 Članak 108. stavak 3. UFEU-a tako uvodi preventivni nadzor nad novim projektima potpora (presude Lorenz, 120/73, EU:C:1973:152, t. 2.; CELF et ministre de la Culture et de la Communication, EU:C:2008:79, t. 37. te Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, t. 25.).
- 59 Iz ustaljene prakse Suda proizlazi da je mjera potpore koja se provodi kršeći obveze koje proizlaze iz članka 108. stavka 3. UFEU-a nezakonita. Takvo tumačenje uostalom potvrđuje članak 1. točka (f) Uredbe br. 659/1999 (vidjeti presudu Residex Capital IV, C-275/10, EU:C:2011:814, t. 28. i navedenu sudsku praksu).
- 60 Komisija je dužna ispitati sukladnost predviđene potpore s unutarnjim tržištem, čak i u slučaju kada država članica zanemari zabranu provedbe mjera potpore i kada je potpora stoga nezakonita. No Sud je već presudio da Odluka Komisije o spojivosti potpore ne utječe na njezinu nezakonitost, koja proizlazi iz kršenja zabrane ustanovljene člankom 108. stavkom 3. prvom rečenicom UFEU-a. Svako drugačije tumačenje dovelo bi do davanja prednosti nepoštovanju članka 108. stavka 3. posljednje rečenice UFEU-a države članice te bi ga lišilo njegova korisnog učinka (vidjeti u tom smislu presude

Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires i Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, C-354/90, EU:C:1991:440, t. 16. te CELF i ministre de la Culture et de la Communication, EU:C:2008:79, t. 40.).

- 61 U tim okolnostima, činjenica da Odluka 2011/346 spominje različite datume od kojih se državna potpora treba smatrati nezakonitom, s jedne strane, i nespojivom s unutarnjim tržištem, s druge strane, ne otkriva nikakvu proturječnost u razlozima koji ju podupiru.
- 62 Osim toga, uvodne izjave 20., 21., 57. i 67. do 71. Odluke 2011/346 iznose razloge obrazložene prema pravnom standardu zbog kojih je jamstvo proglašeno nespojivim s unutarnjim tržištem iako je Odlukom od 13. ožujka 2009. utvrđeno da je državna potpora spojiva s njim pod određenim uvjetima.
- 63 Naime, iz uvodnih izjava 20., 21., 57., 67., 68. i 70. Odluke 2011/346 proizlazi da je Odluka od 13. ožujka bila provizorna i usvojena u odnosu na obveze koje su preuzele portugalske vlasti, s jedne strane, da ne produže jamstvo preko 5. lipnja 2009. bez prethodne obavijesti i pristanka Komisije i, s druge strane, da podnesu plan restrukturiranja BPP-a u roku od šest mjeseci, odnosno najkasnije do 5. lipnja 2009. No uvodna izjava 67. Odluke 2011/346 utvrđuje da su portugalske vlasti produžile jamstvo dva puta a da o tome nisu prethodno obavijestile Komisiju niti tražile njezino dopuštenje i bez podnošenja plana restrukturiranja BPP-a, čak ni nakon što je Komisija uputila nalog Portugalskoj Republici u tu svrhu. Stoga je Komisija, nakon što je podsjetila na uvjete kojima je podložno dopuštenje mjere potpore i utvrdila da oni nisu poštovani u točki 71. Odluke 2011/346, zaključila da je jamstvo nespojivo s unutarnjim tržištem.
- 64 Slijedi da ispitivanje drugog dijela prvog pitanja i drugog pitanja također nije otkrilo elemente koji bi utjecali na valjanost Odluke 2011/346.

Četvrto pitanje

- 65 Četvrtim pitanjem sud koji je uputio zahtjev želi znati krši li Odluka 2011/346 članak 107. stavak 3. točku (b) UFEU-a, s obzirom na to da proglašava nespojivom s unutarnjim tržištem potporu koja je namijenjena „popravljanju ozbiljnog poremećaja gospodarstva države članice“ u smislu navedene odredbe. Nadalje, pita treba li jamstvo, na temelju te odredbe, smatrati spojivim s unutarnjim tržištem.
- 66 U tom pogledu, treba podsjetiti da potpore koje su obuhvaćene člankom 107. stavkom 3. točkom (b) UFEU-a nisu *ex lege* spojive s unutarnjim tržištem, ali ih Komisija može smatrati spojivima s navedenim tržištem. Ta procjena ulazi u isključivu nadležnost te institucije, koja djeluje pod nadzorom sudova Unije (vidjeti u tom smislu presudu Deutsche Lufthansa, EU:C:2013:755, t. 28.).
- 67 Izvršavanje ovlasti procjene kojom raspolaže Komisija u okviru primjene članka 107. stavka 3. UFEU-a uključuje složene gospodarske i socijalne procjene (vidjeti u tom smislu presude Deufil/Komisija, 310/85, EU:C:1987:96, t. 18. i Italija/Komisija, C-372/97, EU:C:2004:234, t. 83.). Tako Sud, kada nadzire zakonitost izvršavanja te ovlasti, ne može zamijeniti Komisijinu procjenu svojom vlastitom (vidjeti u tom smislu presude Španjolska/Komisija, C-169/95, EU:C:1997:10, t. 34. i Unicredito Italiano, EU:C:2005:774, t. 71.).
- 68 Tuženici u glavnom postupku navode da iz uvodnih izjava 64. do 76. Odluke 2011/346 proizlazi da je Komisija zaključila o nespojivosti jamstva s unutarnjim tržištem na temelju nepoštovanja čisto postupovnih razloga, odnosno okolnosti da je Portugalska Republika produljila jamstvo dva puta a da nije o tome prethodno obavijestila Komisiju niti tražila njezino dopuštenje i činjenice da ta država članica nije podnijela plan restrukturiranja BPP-a u roku od šest mjeseci, određenom u Odluci od 13. ožujka 2009. Komisija je stoga propustila procijeniti je li predmetna potpora bila namijenjena popravljanju ozbiljnog poremećaja gospodarstva predmetne države članice u smislu članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a.

- 69 U tom pogledu, valja podsjetiti da kada se radi o procjeni jamstava države dodijeljenih financijskim ustanovama u kontekstu svjetske financijske krize u smislu članka 107. stavka 3. točke (b) UFEU-a, Komisija je ograničila izvršavanje vlastite ovlasti procjene usvajajući Komunikaciju o bankarstvu. Komisija stoga nije više mogla odstupiti od pravila izraženih u tom priopćenju, pod prijetnjom da bude sankcionirana na temelju povrede općih načela prava kao što su jednakost postupanja ili zaštita legitimnog očekivanja (vidjeti presudu Dansk Rørindustri i dr./Komisija, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P do C-208/02 P i C-213/02 P, EU:C:2005:408, t. 211.).
- 70 No, iz Komunikacije o bankarstvu proizlazi da dodjelu državnog jamstva treba smatrati hitnom mjerom i da je stoga nužno privremena (t. 13. i 24.). Takvo jamstvo treba nužno biti popraćeno mjerama restrukturiranja ili likvidacije u korist korisnika (t. 29. do 31.).
- 71 U svojoj Odluci od 13. ožujka 2009. Komisija je primijenila kriterije Komunikacije o bankarstvu. Kao što proizlazi iz uvodne izjave 39. te odluke, Komisija je odobrila jamstvo za razdoblje od šest mjeseci, odnosno do 5. lipnja 2009., pod uvjetom da Portugalska Republika podnese plan restrukturiranja najkasnije do tog istog datuma, sukladno obvezi te države članice. Komisija je u uvodnoj izjavi 34. navedene odluke precizirala da njezina procjena potpore nije dovodila u pitanje onu koju bi provela da je mjera bila produljena preko razdoblja od šest mjeseci i podsjetila u uvodnoj izjavi 41. iste odluke da je o svakom produljenju jamstva trebala prethodno biti obaviještena.
- 72 Komisija je također, poštujući Komunikaciju o bankarstvu, smatrala u uvodnim izjavama 67., 70. i 71. Odluke 2011/346 da istekom razdoblja od šest mjeseci iz Odluke od 13. ožujka 2009. relevantni kriteriji koji su doveli tu instituciju do toga da izda privremeno dopuštenje predmetne potpore više nisu bili ispunjeni, s obzirom na to da suprotno svojim obvezama, s jedne strane, portugalske vlasti nisu podnijele plan restrukturiranja BPP-a u određenom roku i, s druge strane, navedena tijela su produljila jamstvo dva puta preko maksimalnog roka od šest mjeseci, bez službenog obavještavanja Komisije o tim produljenjima.
- 73 Iz uvodne izjave 39. Odluke od 13. ožujka 2009. i uvodne izjave 71. Odluke 2011/346 proizlazi da je Komisija mogla odobriti razinu naknade jamstva koja je bila znatno niža od razine koja se uobičajeno zahtijeva Komunikacijom o bankarstvu, samo za kratko razdoblje i pod uvjetom da Portugalska Republika u roku od šest mjeseci podnese plan restrukturiranja ili likvidacije koji omogućava na prikladan način ograničavanje svakog iskrivljenja tržišnog natjecanja.
- 74 Protivno onom što navode tuženici u glavnom postupku, ograničenje trajanja potpore dodijeljene u obliku državnog jamstva i obveza obavještavanja o svakom produljenju koje iz nje proizlazi kao i obveza za korisnika navedenog jamstva da podnese plan restrukturiranja predstavljaju ne samo formalnosti već i uvjete potrebne kako bi se ta potpora mogla proglašiti spojivom s unutarnjim tržištem i instrumentima namijenjenima jamčenju da hitna potpora dodijeljena poduzetniku u poteškoćama ne prelazi ono što je nužno kako bi se ostvario predmetni cilj od zajedničkog interesa, koji se u ovom slučaju sastoji od izbjegavanja ozbiljnog poremećaja nacionalnoga gospodarstva.
- 75 Stoga ispitivanje četvrtog pitanja također nije otkrilo elemente koje bi mogli utjecati na valjanost Odluke 2011/346.
- 76 Iz prethodnih razmatranja proizlazi da pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev ne otkrivaju nikakav element koji bi mogao utjecati na valjanost Odluke 2011/346.

Troškovi

- 77 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Ispitivanje prethodnih pitanja koja je uputio Tribunal do Comércio de Lisboa (Portugal) nije otkrilo nikakav element koji bi mogao utjecati na valjanost Odluke Komisije 2011/346/UE od 20. srpnja 2010. o državnoj potpori C 33/09 (ex NN 57/09, ex CP 191/09), koju je Portugal dodijelio u obliku državnog jamstva u korist BPP-a.

Potpisi